

החברותא

בס"ד ערש"ק - א' דפסח י"ג ניסן תשע"ו

החברותא בטאן פנמי לחברים גליון מס 529

פנציעים יקרים - תודש הצאנזלה - ועציעי פסח

שואלין ודורשים בהלכות הפסח על זה כתב הרמ"א והמנהג לקנות חטים לחלקן לעניים, יובהר בפורים כל הפושט יד נותנים לו צריכים קודם לפשוט יד אך בפסח דורשין לתת לפני שפושטים...

(דרכי דוד מטרונטו)

איתא בשו"ע ריש הלכות פסח דהמנהג לגבות מעות לקנות חטים לחלקם לעניים לצורך פסח עיין בספר נחלה לישראל שהביא סמך למנהג זה דבפסח נידן על התבואה שעברה שלא נתנו לאלמנות ויתומים ע"כ מטעם זה נותנים קודם הפסח קמחא דפסחא כדי שבפסח בעת משפט התבואות יצא לצדק דינו.

(לקוטי מהרי"ח)

הנזהר ממשוהו חמץ מובטח שלא יחמא (האריו"ל), כי הבטוח שלא יחמא משמרין אותו ממשוהו חמץ ולזאת אמר הנזהר.

משכו וקחו לכם וכו' (שמות יב, כא) דרשו חז"ל משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם. וצ"ב הקדמת מילין אלו למה? אפ"ל על פי מה ששמעתי ממרן האדמו"ר מסקולן על מה שאומרים בזמירות של שבת שכרו הרכה מאד על פי פעלו. דיש בשמירת שבת ערך מיוחד כי בששת ימי המעשה רגילים במלאכת החול ובשבת צריכים להתאפק לדוגמא הרגיל בעשון צריך להתאפק כך שיש לו מצוה כפולה בשמירת השבת. כענין זה מצאנו באוה"ח הק' על הפסוק ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת וכו' דהיינו שיש ערך כפול שמירה ועשיה. כך בפסח יש ערך מיוחד במשכו ידיכם מע"ז שהיו שקועים בה וגם בוקחו לכם...

(ספרי קודש)

הגמרא במסכת פסחים דף קכ כתוב אחד אומר ששת ימים תאכלו מצות וכתוב אחד אומר שבעת ימים תאכלו מצות מאי שביעי רשות אף ששת ימים רשות חוץ לילה הראשונה שהיא חובה ועיי"ש. והענין דהנה מצה רומז דלית ליה מגרמי כלום כי ישראל אז ביציאת מצרים לא היה להם מגרמי כלום רק מרחמי שמים. וזה אמונה בלא טעם כענין אמת ואמונה שבליילה, אבל בשביעי של פסח בשעה שעברו את הים ראתה שפחה בים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי וראו בחוש גדולת הקב"ה א"כ לא היו צריכים לאמונה כי ראו ואמרו זה א-לי ואנוהו וזה אמת ויציב בשחרית וממילא גם למפרע על ששת ימים ג"כ רשות כמובן. משא"כ לילה הראשון חובה מצד מצות הקב"ה.

פסח בחבורה כולם יחד להיות באחדות ולא להתנאות איש על רעהו. וזה ענין המצה דאיתא מהדרושי הרי"ם ו"ל לסלק את החמץ שלא יהיה התנשאות דאיתא אצל המתנאה אין אני והוא יכולים לדור וההיפוך השראת השכינה, והרמוז ענוה (עם האותיות) וגם (עם התיבה) בגמטריה עוני, להם עוני להיות בענוה.

(לב שמחה)

שה לבית (יב, ג) לפעמים אדם מתנאה ע"י הדרגת והנהגת ביתו שיש לו בנים עושר וכבוד, על זה מזהיר הכתוב להכניע עצמו גם בזה שלא להחזיק עצמו במעלה יתירה על ידי זה.

ואם ימעט הבית מהיות משה וכו' (יב, ד) ודרשו רז"ל מחיותו של שם דהיינו אם ימעט ממנו החיות דשה דאינו יכול לקבל הכנעה ולקח הוא ושכנו שיתקרב אל הצדיקים ויהיה לו אחדות עמהם דמכסת נפשות פירוש דאז גם הוא יהיה בחשבון נפשות הצדיקים, וזהו ונגלה כבוד ה' רוצה לומר שהשי"ת עשה התגלות כבודו וראה כל בשר פירוש ואפשר לכל אדם גם מי שהוא בכלל בשר שאינו צדיק כל כך יכול לבא לראות את כבוד ה' ע"י התחברות הצדיקים ואחדותם, וזהו יחדיו דהיינו שיהיו באחדות, וקל להבין.

(נעם אלימלך)

פסח כשר ושמח

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

529
ז

האשק שיחת הרא"ש ז"ל א"א פרישת ושלח תל"ה נכתב ע"י א.א.

בדרך, ושוברת את האדם שישכח בכלל שהוא חי, עוד יוסף בני חי - יש בזה עוד הוספה, בקרירות יש עוד חיות, מדוע שוכחים? כבר אלפי שנה אנו בגלות ועדיין אין התעוררות. אנו מתאספים כי יש בזה עוד נקודה של סיפוק, תענוג הגוף, אבל לא חיים בעבודה. ולכן עדיין לא נושענו, ולא הגענו לתכלית הבריאה של האדם כפי שהוא נברא בעל כרחו ובעל כרחו הוא חי ומוכרח להיות בתוך תוהו ובוהו, במצב כזה שכל מציאות החיים שלו זה הקב"ה.

ולא רק האדם נברא לתכלית זו, רק כל הבריאה כולה, החי והדומם והצומח, נבראו למטרה זו, לצורך האדם שילמד מהם, כמו שאמר שלמה המלך ע"ז "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם". הקב"ה ברא בטבע דוגמאות כ"כ יפות, ומכל מציאות בעולם אפשר ללמוד, רק האדם הוא כל כך אין ולכן הוא בקרירות.

האין הזה שהאדם מוטבע בו הוא בשביל שיגיע לאין של הקדושה, והחכמה מאין תמצא. אבל האדם רוצה חיים קלים ונוחים. ואם הוא כבר עושה איזה דבר טוב, או אפילו רק רצה לעשות, הוא מדמה לעצמו שקנה כבר עולמות וחיי עולם הבא, עוד לפני שבכלל עשה. כזו טיפשות יש בו. והוא לא רוצה להתבונן מה עשיתי שמגיע לי חיי עולם הבא. למה הוא לא לומד מהאבות הקדושים גדולי הדורות, שגם אחר שהגיעו לגדלות אמת לא חשבו שעשו מה, ולא ציפו שיקבלו עולם הבא על זה. אברהם אבינו הגיע לשלימות חסד דקדושה ואמר על עצמו ואנוכי עפר ואפר. משה רבינו מבחר המין האנושי שהקב"ה בעצמו העיד עליו "לא כן

אבל בגלל שלא שמת לב לכל זה נתתי לך התלהבות לדבר גשמי, שזה היסוד שלך, המידה הרעה שעליך לתקן, וכבר שכחת את המצב המר שלך. מדוע אתה לא מתבונן שזה הכל אני, שאני רוצה להציל אותך, ואתה רודף אחרי התאוות לעשות אותן? מדוע אינך עוצר לרגע לחשוב מה קורה כאן? עוד לא עבר רגע מהמחשבה של יאוש וכבר רץ כמשוגע לעסקיו ולא חושב איך זה קרה. וכשהתאווה מתקררת שוב חוזר ליאוש. מדוע אינך מתבונן שיש בקרבך מציאות ששומרת אותך, ומעוררת אותך בכל מיני אופנים? והוא זה שנותן אותך במיצר בשביל שלא תשכח שיש מציאות של תוהו ובוהו, אמונה פשוטה. שעוזרת לך בכל נשימה בזה שאתה חי. הלא זו הרי המטרה של כל היסורים והחושך, כפי שאמר דוד המלך ע"ה "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך" (תהלים קי"ט). מדוע אתה רואה רק חושך ואינך רואה את יתרון האור? כי הלא מתוך החושך הגדול שיש לך לא יתכן שיהיה לך חיות ואור, ואעפ"כ אתה חי ומרגיש וחושב, אם כן מהיכן ירק זה חי? מזה עליך ללמוד שיש מציאות שמחיה אותך ומחזיקה אותך, ומזה תגיע להכרת הבורא בחינת חמור אבוס בעליו. וכפי שאמר דוד המלך "בהמות הייתי עמך", היינו, איך הגעתי לבחינת "בהמות", בהמה המכרת אבוס בעליה, "היית עמך" ע"י שהייתי עמך כגמול עלי אמו, שאינני רק כתינוק המוטל בחיק אמו, ממך אני חי, וממך אני ניזון, וכל הכח החכמה שיש לי ממך המה לי.

הבעיה היא שאנו כ"כ אין ושוכחים את המציאות האמיתית. הקליפה רודפת אותנו ומכניסה בנו קרירות, בבחינת "אשר קרך

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

529 א

מלכות דקדושה. דהיינו שהתוהו ובוהו של הטבע נתהפך לתוהו ובוהו של הקדושה, והוא חי בשלימות מציאות האין של הקדושה, שהוא השלימות של תחילת הבריאה כאשר ברא הקב"ה את העולם תוהו ובוהו, ומזה נמשך "ויהי אור" שזכה לאור ז' ימי בראשית.

וכמו דוד המלך והאבות הקדושים, כמו כן כל היהודים שהפקירו עצמם לקדושה יומם ולילה הראו לנו את הדרך הזו, ולימדו אותנו שהם לא נשמדו בחושך, להיפך, הם נשארו בבחינת וזכר צדיק לברכה, שמתברכים בזכרו. והם לימדו אותנו שצריך ללכת בדרך הזו ולא להשבר בשעת צרה. ואף אם הוא נופל, והוא יכול ליפול באופן הכי גרוע סוף סוף הרי הוא בן אדם, ואם הוא נמצא בסכנה גדולה מאד שהקליפה לא תשבור אותו ולא תכניס אותו ליאוש. אך לבל ידח ממנו ידח הרבש"ע מעוררו: קום בני, ראה את דוד המלך ע"ה, שלמרות שנפל, והיו לו בושות נוראות, מלך ישראל עושה דבר כזה? אך מכיון שהוא חי בשלימות התוהו ובוהו דקדושה, בשלימות האמונה, מסר את עצמו לגמרי ביד ה' ובמעמקי השאול צעק "גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך". הבקשה שלו היתה שה' ישמרהו ויצילהו שלא יאבד בעמקי הקליפות ויעלם שם. כמה היה חסר שיתרץ את עצמו, כמו שאול שאמר הקימותי את דבר ה' ותידך את עצמו למה השאיר את הצאן, רק היות שהיה רגיל בעבודתו בפחד, בבחינת "וירא יעקב", מיד כשנפל צעק "חטאתי לה'", ומסר את עצמו לגמרי ביד ה', ומכיון ש"בידך אפקיד רוחי" אזי "פדית אותי ה' א-ל אמת".

המשך יבוא אי"ה

עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא", והמעלה שלו היתה "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", שהשיג את בחינת "ונחנו מה". דוד המלך ע"ה הגיע לבחינת "מלכות" דלית ליה מגרמה כלום, הוא היה רגל רביעי של כסא הכבוד, שלימות הקדושה והשלימות של כסא הכבוד. והוא היה שלימות של הקדושה בבחינת גוף, שהגוף נתהפך לבחינת נפש, והגיע לדרגא של שלימות האדם כמו שברא אלוקים את האדם ישר, בבחינת תוהו ובוהו כמו שהיה בראשית הבריאה. ומה היה הגדלות שלו, "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם", דהיינו שאת יסוד האמת שלו תיקן בשלימות, ובעיני עצמו היה "אין מתום בבשרי מפני זעמך", ומזה השיג את שלימות התיקון והגיע לתיקון הכללי. וכמו שאנו רואים כי זה שיש לו מידה רעה לגנוב ולא תיקן אותה, ממנה יגיע גם לרצוח ושאר דברים, ובעצם כל המדות הרעות טבועות בו. כמו כן להיפך כאשר הוא מתקן את המדה שלו בשלימות עיי"ז מגיע לשלימות התיקון הכללי.

וכאשר האדם עובד עם עצמו להכיר כי אני תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם, ומשיג שאין מתום בבשרי מפני זעמך ואין שלום בעצמי מפני חטאתי, מזה יגיע לבחינה של וירא יעקב, שכל הזמן הוא מפחד שלא יפול בשמץ מה מהבחינה של ולבי חלל בקרבי. ואחר שדוד אמר בחנני ה' ונסני, ומזה הגיע לבחינת חטאתי לה' וחטאתי נגדי תמיד, אז הראה לו הרבש"ע שהוא שלימות הסיבות, והכל רק מאיתו. ורק אז, כשהראה לו הקב"ה שהוא יחיד בעולמו, זכה לשלימות בחינת מתן תורה, ולשלימות

הפסח פצצות יקרים

בכל מקום הסדר הוא מטהר מביא לידי קדושה שנאמר וטהרו וקדשו, ובפסח הסדר הוא קדש קודם ואח"כ ורחץ שע"י כניסתו לקדושה יכול להטהר, חסד הוא מהקב"ה שהדיבור הראשון היה אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים ואח"כ לא יהיה לך וגו' שע"י יוכלו לקבל עליהם עול מלכות שמים הגם שטרם נטהרו, בפסח היה ופסח ה' על הפתח להקדים את הקדש קודם לרחץ. (אמרי אמת)

כל המרבה לספר ביציאת מצרים כל השנה הרי זה משובח שכל המרבה לספר הוא עצמו נעשה משובח ע"י הסיפור, וזה דעה חכמה לנפשו.

החכם שואל מה העדות והחוקים וכו' מי יתן ויהיה לי לב להבינם ולשמור את כולם. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, ועתה מוכרחים אנחנו שישאר טעם מצה בפינו והוא להיות כלי מוכשר לקבל עול תורה ולא לבקש טעמים על דרכים נסתרים משכלנו וה' הוא העוזר לדורשיו והוא יורנו לשמור ולעשות ככל הכתוב בתורה...

קושית העולם אמאי בפסח אוכלים מצה וכו' לחרות ואח"כ מרור וכו' לעבדות שצריך להיות בהיפך מרור ואח"כ מצה. אלא שגם המרור אתחלתא דגאולה שקודם מזה לא היו מרגישים שום טעם מרירות, אלא שרק אח"כ כשהתחיל הגאולה או וימררו את חייהם היו טועמים את המרירות ואח"כ גם המרור היה זכר לגאולה ואח"כ ניחא שאוכלים מצה קודם שזה הוא יסוד הגאולה והבן. (שיח שרפי קדש)

על מצות ומרורים יאכלו (יב, ח) עם המרורים אף שעדיין יש מרור בכ"ז יאכלו עם המצות, וכן רשע מה הוא אומר, גם אותו הכניסו בהגדה גם עבדו יש תיקון, בודק ומבטל להיות שמור בקדושה ולקבל על עצמו. (לב שמחה בשם חרדשי הרי"ם)

יש להתבונן בכל התורה נקרא שם החג חג המצות וכפי ישראל קוראים אותו בשם חג הפסח, והנה השי"ת שיבח את בני ישראל בזה שיצאו ממצרים וגם צידה לא לקחו רק האמינו בה' כמש"כ כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריו וכו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה על כן לו נאה לקרא חג המצות, וכנסת ישראל קוראים חג הפסח כי משבחים להקב"ה על שפסח על בתי בני ישראל בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל.

אחד אלקינו בשמים ובארץ שנים מי יודע וכו' שלשה מי יודע וכו' וחזורים אחד אלקינו שבשמים ובארץ שסוף כל הכל הוא אלקינו שבשמים ובארץ מקטן ועד גדול הכל בא מיד השי"ת והבן. (מוהרי"י מארקי זיע"א)

ואפו את הבצק וכו' וגם צידה לא עשו להם וכו' (יב, טז) על פי מש"כ רבנו בלקו"מ צריכים לעשות את המצות בשמחה גדולה שירגיש שכר מצוה מהמצוה וכו' ולא יעשה המצות בשביל שכר בעוה"ב. וזהו וגם צדה לא עשו להם...

בפסח שהיה להם האמונה ללכת במדבר לא זרועה ולא שאלו מהיכן יתפרנסו, הוא זמן אשר כל אחד יכול לקבוע בלבו האמונה עכ"פ מאן דיהיב חיי יהיב מזוני ולא שיהיה ראשם ולבם ברדיפות אחר הפרנסה...

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים (יג, ג) איתא בלקו"מ שזכרון הוא בחינת אמונה כי עיקר השכחה הוא מבחינת הזמן, וכשירדעים ומאמינים באמת שכל מתנהג רק על פי השגחת השי"ת לבד שהוא למעלה מן הזמן אזי אין שייך בחינת שכחה כלל, וזה בחינת זכרון הנאמר אצל יציאת מצרים זכור את היום הזה וכו' למן תזכור וכו'.

בעזהשי"ת תתקיים נסיעה למירון ביום ראשון ט"ז ניסן - א' דחזה"מ פסח בשעה 12.00 בצהריים, היציאה מרח' החשמונאים

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים
 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
 ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע